

بررسی تاثیر راهبردهای شناختی و فراشناختی بر هوش هیجانی و سازگاری فردی - اجتماعی دانش آموزان دختر دوره ی دوم متوسطه شهرستان آستارا

دکتر بهزاد رسول زاده^۱، شیدا شمالی^{۲*}

عضو هیئت علمی دانشگاه پیام نور واحد آستارا

دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته تخصصی در رشته روان شناسی

چکیده

پژوهش حاضر به دنبال بررسی تاثیر راهبردهای شناختی و فراشناختی بر هوش هیجانی و سازگاری فردی - اجتماعی دانش آموزان دختر دوره ی دوم متوسطه شهرستان آستارا در سال ۱۴۰۱-۱۴۰۰ بود. جامعه آماری کلیه دانش آموزان مقطع دوم متوسطه شهر آستارا بودند که شامل ۲۶۰۰ نفر و نمونه بر اساس جدول مورگان ۳۳۵ نفر به صورت تصادفی انتخاب شدند و به پرسشنامه های راهبردهای شناختی و فراشناختی، پرسشنامه هوش هیجانی، پرسشنامه سازگاری فردی - اجتماعی پاسخ دادند. برای تجزیه و تحلیل داده ها از آمار توصیفی و آمار استنباطی همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه استفاده گردید. نتایج پژوهش نشان داد که، بین راهبردهای شناختی بر هوش هیجانی با مقدار $r = 0/331$ / در سطح $\alpha = 0/01$ رابطه معنادار وجود دارد و بین راهبردهای شناختی با سازگاری فردی - اجتماعی با مقدار $r = 0/148$ / در سطح $\alpha = 0/01$ رابطه معنادار وجود دارد و همچنین راهبردهای فراشناختی با سازگاری فردی - اجتماعی با مقدار $r = 0/17$ / در سطح $\alpha = 0/01$ رابطه معنادار وجود دارد نتایج آزمون رگرسیون چند گانه نشان داد که، متغیرهای راهبردهای شناختی و فراشناختی ۳/۶ درصد از تغییرات متغیر ملاک هوش هیجانی را تبیین می کند و متغیرهای راهبردهای شناختی و فراشناختی ۲/۵ درصد از تغییرات متغیر سازگاری فردی - اجتماعی را تبیین می کند. کلید واژه ها: راهبردهای شناختی و فراشناختی، هوش هیجانی، سازگاری فردی - اجتماعی.

نحوه معاشرت به دانش آموزان آموخته می شود. علاوه بر این، عواطف مختلف نیز آموزش داده می شود. از جمله این مباحث، مهارت سازگاری فردی - اجتماعی است که یکی از مقوله های مهم روان شناختی مرتبط با دستاوردهای اجتماعی دانش آموزان است. وولمن (۱۹۷۳) سازگاری را فرایندی می داند که در آن تغییر رفتارها و نگرش ها به منظور برآوردن خواسته های محیطی و نیازهای فرد ایجاد می شود. او تأکید می کند که هدف از سازگاری ایجاد روابط هماهنگ بین فرد و محیط است. این تمرکز بر ارتباط متقابل بین افراد و محیط های آنها است. آونیون (۱۹۹۷) سازگاری را به عنوان فرآیند عادت در شرایط جدید و سازگار شدن با شرایط معین می داند. در مقابل، گروسمن (۱۹۸۳) سازگاری را

مقدمه

دانش آموزان بخش عظیمی از جمعیت جامعه ما را تشکیل می دهند و این گروه گردانندگان جامعه فردا خواهند بود یکی از دلایل موفقیت نظام آموزشی در هر کشور داشتن دانش آموزان سالم است و وجود مشکلات روانی و جسمی در امر آموزش دانش آموزان تاثیر جدی داشته و افت تحصیلی و گاهی ترک تحصیل را به دنبال دارد (موسوی مقدم و همکاران، ۱۳۹۳). در سیستم آموزشی، مباحث متنوع و مختلف درسی و غیردرسی مانند علوم تجربی، ریاضیات، ادبیات، هنر، علوم اجتماعی و